

Presentació

L'any 2017 es commemora el cinc-centè aniversari del naixement d'Antonio Agustín (1517-1586), un dels humanistes més internacionals del segle XVI espanyol. Després d'haver estat a Itàlia durant tres dècades (1535-1564), retornà a Catalunya com a bisbe de Lleida (1564-1576) i morí a Tarragona essent-ne l'arquebisbe (1577-1586). A Roma es va moure en els cercles intel·lectuals al voltant de la cúria romana i va ser home de confiança del papat, que li encarregà diverses missions diplomàtiques. De retorn a Espanya, fou comissionat per Felip II per a la reforma de l'Estudi General de Lleida, on fundà una impremta, tal com més tard feu a Tarragona. La seva obra com a humanista es desenvolupà de forma brillant en l'àmbit dels drets romà i canònic, de la numismàtica i l'epigrafia i de la filologia, essent responsable de les edicions de Varró, de Verri Flac i de fragments d'historiadors romans.

Introduction

2017 marks the quincentenary of the birth of Antonio Agustín (1517-1586), one of the most international humanists of sixteenth-century Spain. After having spent three decades in Italy (1535-1564), he returned to Catalonia as bishop of Lleida (1564-1576), and died in Tarragona as its archbishop (1577-1586). In Rome he frequented the intellectual circles around the Curia, and became a trusted member of the pope's inner circle, being entrusted with several diplomatic missions. Back in Spain, Philip II commissioned him to reform the Studium Generale in Lleida, where he established a printing house, as he did later in Tarragona. He carried out a brilliant humanist career in the fields of Roman and canon law, numismatics and epigraphy, and philology, being responsible for the editions of Varro, Verrius Flaccus, and the fragments of the Roman historians.

Comitè Organitzador:

Prof. J. Carbonell Manils (UAB)

Prof. J. Martínez Gázquez (UAB-RABLL)

Prof. M. Mayer Olivé (UB-RABLL)

Prof. A. González Senmartí (URV-RABLL)

Secretaria Científicotècnica:

Dr. G. González Germain (UAB)

Dra. A. Guzmán Almagro (UB)

Amb la col·laboració de:

Reial Acadèmia de les Bones Lletres

Universitat Autònoma de Barcelona

Universitat de Barcelona

Universitat Rovira i Virgili

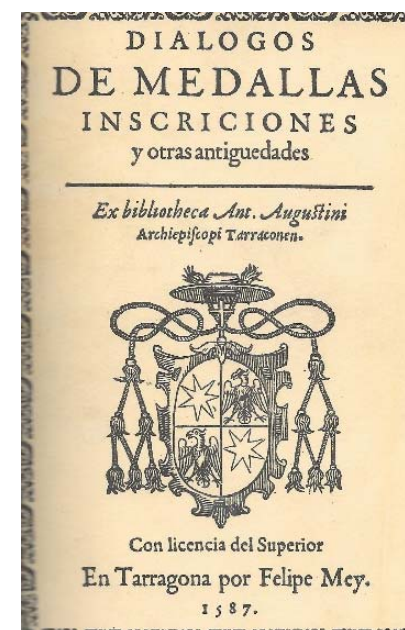
Arquebisbat de Tarragona

Societat Catalana d'Estudis Clàssics (IEC)

Simposi Internacional / International Symposium

*L'arquebisbe Antonio Agustín
en el 500è aniversari del seu naixement*

*The Archbishop Antonio Agustín
on the 5th centenary of his birth*

Barcelona-Tarragona. 1-2 de juny de 2017

PROGRAMA

DIJOUS 1

(Reial Acadèmia de Bones Lletres, Barcelona)

09:00 – 09:30. Pere MOLAS: Prolusió inaugural.

09.30 – 10.00. Ginette VAGENHEIM: Un quaderno di lavoro autografo di Antonio Agustín all'origine delle *Familiae Romanae* di Fulvio Orsini.

10.00 – 10.30. Joan CARBONELL: Un ejemplar anotado de los *Dialogos de Medallas, inscripciones y otras antiguedades* (1587).

10.30 – 11.00. Santiago ALEIXOS: *Antonii Augustini opera omnia*. De los proyectos editoriales a la impresión de G. Rocchi.

11.00 – 11.30. Pausa

11.30 – 12.00 Alejandro COROLEU: Antonio Agustín i Erasme.

12.00 – 12.30. Nair de Nazaré CASTRO SOARES: Conhecer e reconhecer António Agustín na obra de D. Jerónimo Osório.

12.30 – 13.00. Xavier ESPLUGA: Un calvinista en una cúria catòlica: Pere Galès i Antonio Agustín.

13.00 – 13.30. Cándida FERRERO: La empresa cristiana contra los turcos en la predicación de Cornelio Musso (OFC).

13.30 – 15.30. Dinar

15.30 – 16.00. Antonio IBBA: *Caralib. in Sardinia: le curiose vicissitudini delle antiquitates menzionate nella carta 53v autografa del codice Matricensis Q 87*.

16.00 – 16.30 Joan CARBONELL – Helena GIMENO – Gerard GONZÁLEZ: Fuentes epigráficas hispanas de los *Adversaria* de Antonio Agustín.

16.30 – 17.00. Alejandra GUZMÁN: Agustín, fuente de Sanlout.

17.00 – 17.30. Pausa

17.30 – 18.00. Marco BUONOCORE: Tra i codici di Antonio Agustín conservati alla Biblioteca Vaticana.

18.00 – 18.30. Jean-Louis FERRARY: *Réflexions préliminaires à une bibliographie raisonnée des oeuvres d'Agustín (éditions, manuscrits, correspondances)*.

18.30 – 19.00. Marc MAYER: Prospectiva dels estudis sobre Antonio Agustín.

DIVENDRES 2

(Tarragona)

09:00. Visita a l'exposició dels manuscrits d'Antonio Agustín.

09.30. Sortida des de Barcelona

11.30. Recepció a la Catedral i visita al sepulcre d'Antonio Agustín.

Manuel FUENTES: Antonio Agustín i Albanell, arquebisbe de Tarragona (1576-1586).

Josep QUERALTÓ: Antonio Agustín, historiador del dret canònic al Concili de Trento.

Sofia MATA: L'empremta de l'arquebisbe Antonio Agustín a la capella del Santíssim Sagrament de la catedral de Tarragona.

Visita a la biblioteca de l'Arquebisbat.

14.00 – 16.00. Dinar

Tarda. Universitat Rovira i Virgili.

16.00 – 16.30. Joan ALCINA: Martín López de Bailo, secretario de Agustín y corrector de Lluís Pons d'Icart en el ms. de la biblioteca ducal de Wolfenbüttel 20.11 Aug. 4to.

16.30 – 17.00. Joan SALVADÓ: El tiempo astronómico en la biblioteca de Antonio Agustín.

17.00 – 17.30. Antoni JORDÀ: Antonio Agustín, jurista.

17:30 – 18.00. Lluís NAVARRO MIRALLES: Europa en temps d'Antonio Agustín.

18.30. Tornada a Barcelona